

Bryssel den 24 november 2015
(OR. en)

14441/15

EDUC 310
SOC 690
EMPL 449
JEUN 112

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	23 november 2015
till:	Delegationerna

Föreg. dok. nr:	13860/15 EDUC 293 SOC 648 EMPL 426 JEUN 104
Ärende:	Rådets slutsatser om att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och främja framgång i skolan - <i>Rådets slutsatser (23 november 2015)</i>

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och främja framgång i skolan, som antogs av rådet vid dess 3428:e möte den 23 november 2015.

Rådets slutsatser om att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och främja framgång i skolan

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

SOM BEAKTAR

- Europa 2020-strategins mål på utbildningsområdet om att fram till 2020 minska den genomsnittliga andelen elever som lämnar skolan i förtid i Europa¹ till under 10 %²,
- rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020")³,
- 2015 års gemensamma rapport från rådet och kommissionen om genomförandet av den strategiska ramen för ett europeiskt utbildningssamarbete⁴,

SOM ÄVEN BEAKTAR

- Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 18 december 2006 om nyckelkompetenser för livslångt lärande⁵,
- rådets slutsatser av den 11 maj 2010 om utbildningens sociala dimension⁶,

¹ Den andel av befolkningen i åldern 18–24 år som har högst grundskoleutbildning och inte längre deltar i utbildning (Eurostat/arbetskraftsundersökningen).

² EUCO 13/10, bilaga I, fjärde strecksatsen (s. 12).

³ EUT C 119, 28.5.2009, s. 2.

⁴ EUT C

⁵ EUT L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁶ EUT C 135, 26.5.2010, s. 2.

- rådets slutsatser om förskola och barnomsorg: att ge våra barn bästa möjliga grund för morgondagens värld⁷,
- rådets rekommendation från 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid⁸, särskilt den bifogade policyramen, där medlemsstaterna uppmanas att se till att de före utgången av 2012 har utarbetat övergripande strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid, innefattande förebyggande, ingripande och kompenserande åtgärder,
- Europaparlamentets resolution av den 1 december 2011 om insatser till förmån för elever som lämnar skolan i förtid⁹,
- rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti¹⁰,
- Parisförklaringen av den 17 mars 2015 om främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning,

OCH SOM DÄRTILL BEAKTAR

- det luxemburgska ordförandeskapets symposium med titeln "Att fortsätta på rätt spår – att hantera frågan om elever som lämnar skolan i förtid och att främja framgång i skolan", som hölls i Luxemburg den 9–10 juli 2015 och samlade deltagare från hela EU på områdena för beslutsfattande, forskning och praxis för att diskutera denna viktiga fråga,
- det luxemburgska ordförandeskapets konferens om mångfald och flerspråkighet i förskoleverksamhet och barnomsorg, som hölls i Luxemburg den 10–11 september 2015,

⁷ EUT C 175, 15.6.175, s. 8.

⁸ EUT C 191, 1.7.2011, s. 1.

⁹ EUT C 165E, 11.6.2013, s. 7.

¹⁰ EUT C 120, 26.4.2013, s. 1.

- 2013 års slutrapport från den tematiska arbetsgruppen inom ramen för Utbildning 2020 om avbruten skolgång och 2015 års politiska budskap från arbetsgruppen för skolpolitik,
- 2014 års rapport från den tematiska arbetsgruppen inom ramen för Utbildning 2020 om förskoleverksamhet som innehåller förslag till centrala principer för en kvalitetsram inom detta område,

ANSER ATT

nu när både Europa 2020-strategin och den strategiska ramen Utbildning 2020 har hunnit halvvägs och fyra år har förflutit sedan rådet antog en rekommendation om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid¹¹, är tiden mogen för en utvärdering av de framsteg som gjorts hittills, i syfte att se över, konsolidera och förbättra åtgärderna för att minska detta fenomen och främja framgång i skolan för alla,

sedan rådets rekommendation antogs 2011 har många tidigare forskningsresultat som rör elever som lämnar skolan i förtid förfinats och kompletterats genom peer learning och utbyte av god praxis mellan medlemsstaterna, genom ytterligare forskning och genom detaljerad analys av de politiska strategier som har antagits på nationell nivå; Europa 2020-strategins överordnade mål om att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid har hållit denna fråga högt på de nationella politiska dagordningarna och har bidragit till att främja utbildningsreformer,

trots att det under de senaste åren har gjorts konkreta framsteg när det gäller att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid, avslutar fortfarande alltför många elever sin utbildning i förtid¹²; väldiga skillnader kvarstår mellan och inom medlemsstaterna, och de övergripande strategier som förordades i rådets rekommendation från 2011 saknas fortfarande i många länder,

av denna orsak är EU och medlemsstaterna medvetna om att man aktivt måste arbeta för att uppnå – och om möjligt till och med överträffa – Europa 2020-strategins mål,

¹¹ Förenade kungariket röstade mot rekommendationen.

¹² Enligt uppgifterna för 2014 lämnade 11,1 % av 18–24-åringarna utbildningen utan slutförd gymnasieutbildning, vilket innebär ungefär 4,4 miljoner ungdomar (källa: Eurostat (arbetskraftundersökningen), 2014).

BETONAR ATT

1. avbruten skolgång tenderar att vara en följd av flera olika, ofta sinsemellan sammanhängande personliga, sociala, ekonomiska, kulturella, utbildningsmässiga, könsrelaterade och familjerelaterade faktorer och är kopplad till situationer med ackumulerade missgynnsamma förhållanden, som ofta har sitt ursprung i den tidiga barndomen; grupper med låg socioekonomisk status påverkas i större utsträckning, och andelen elever som lämnar skolan i förtid är särskilt alarmerande i vissa grupper, såsom barn med invandrabakgrund (inklusive nyanlända invandrare och utlandsfödda barn), romska barn och barn med behov av specialundervisning,
2. undervisningssystemens utformning och kvalitet har också en stor inverkan på elevernas deltagande och resultat, och vissa systemiska faktorer kan påverka inläringen negativt; dessutom kan faktorer såsom ett missgynnsamt skolklimat, våld och mobbning, en inlärningsmiljö där eleverna inte känner sig respekterade eller uppskattade, undervisningsmetoder och läroplaner som kanske inte alltid är de mest lämpliga, otillräckligt elevstöd, brist på studie- och yrkesvägledning eller dåliga relationer mellan lärare och elever leda till att elever lämnar utbildningen i förtid,
3. i våra alltmer mångfacetterade samhällen finns det ett akut behov av inkluderande och samordnade insatser från aktörer både inom och utanför utbildningsområdet som syftar till att främja gemensamma värden såsom tolerans, ömsesidig respekt, lika möjligheter och icke-diskriminering, såväl som till att främja social integration, interkulturell förståelse och en känsla av tillhörighet,

4. att se till att alla ungdomar har lika tillgång till inkluderande undervisning av god kvalitet¹³ och en möjlighet att utveckla sin fulla potential oberoende av individuella, familjerelaterade eller könsrelaterade faktorer, socioekonomisk status eller livserfarenheter är av avgörande betydelse för att förebygga marginalisering och socialt utanförskap och för att minska risken för extremism och radikaliserings,
5. slutförd gymnasieutbildning eller yrkesutbildning anses vanligtvis vara minimikrav för en framgångsrik övergång från utbildning till arbetsmarknad och för tillträde till påföljande utbildningsnivåer; i och med att den som avslutar sin utbildning i förtid löper större risk att drabbas av arbetslöshet, fattigdom och socialt utanförskap kan investeringar för att stödja ungdomars utbildning bidra till att bryta fattigdomsspiralen och överföringen av fattigdom och ojämlikhet från generation till generation,

¹³ I dessa slutsatser avses med begreppet *inkluderande undervisning* vars och ens rätt till högkvalitativ utbildning som tillgodoser grundläggande inlärningsbehov och berikar elevernas liv.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT MED BEAKTANDE AV
SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH I ENLIGHET MED DE NATIONELLA
FÖRUTSÄTTNINGARNA

1. aktivt arbeta för att genomföra rådets rekommendation från 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid, särskilt genom att
 - a) fortsätta arbetet med att utveckla och genomföra övergripande strategier – eller motsvarande integrerad politik som består av evidensbaserade förebyggande, ingripande och kompenserande åtgärder – som införlivas på ett konsekvent sätt i högkvalitativ utbildning och som åtnjuter varaktigt politiskt engagemang med kraftig tonvikt på förebyggande,
 - b) se till att intressenter från alla relevanta områden (framför allt utbildning, sysselsättning, ekonomiska frågor, sociala frågor, hälso- och sjukvård, bostäder, ungdomsfrågor, kultur och idrott) på alla nivåer deltar engagerat och samarbetar långsiktigt med varandra på grundval av tydligt fastställda roller och ansvarsområden och med nära samordning,

2. vid sidan av EU-indikatorn för avbruten skolgång undersöka möjligheterna att utveckla eller förbättra de nationella system för uppgiftsinsamling som regelbundet inhämtar ett brett utbud av information¹⁴ om elever, särskilt elever i riskzonen och elever som lämnar skolan i förtid; sådana system, som omfattar alla nivåer och typer av utbildning och helt och hållet uppfyller kraven i nationell dataskyddslagstiftning, skulle kunna
- a) möjliggöra regelbunden uppföljning av utbildningsframsteg i syfte att tidigt kunna upptäcka och identifiera elever som riskerar att lämna skolan i förtid,
 - b) vara till hjälp vid fastställandet av kriterier och indikatorer för utbildningsmässigt underläge,
 - c) vara till hjälp när det gäller att förstå varför elever lämnar skolan i förtid, bland annat genom insamling av elevernas synpunkter,
 - d) göra det lättare att dels få tillgång till uppgifter och information på olika politiska nivåer, dels använda dem vid styrningen och bevakningen av policyutvecklingen,
 - e) lägga grunden för utveckling av effektiv vägledning och stödverksamhet i skolorna i syfte att förhindra att elever lämnar skolan i förtid samt uppföljningsåtgärder för ungdomar som har lämnat sin utbildning i förtid,

¹⁴ Ett brett utbud av information innebär framför allt förbättrad kunskap om

- vid vilken ålder eleverna avbryter utbildningen,
- förhållandet mellan avbruten skolgång och skolk,
- skillnader när det gäller avbruten skolgång, beroende på kön, skolresultat eller avklarad utbildningsnivå,
- den socioekonomiska bakgrunden eller en alternativ indikator, till exempel information om det lokala området,
- elevens bakgrund och/eller modersmål.

3. i relevanta fall överväga mer ambitiösa nationella mål för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid, i synnerhet om de gällande målen redan har nåtts,
4. identifiera de skolor eller lokala miljöer där det finns en hög risk för att elever lämnar skolan i förtid och höga nivåer av utbildningsmässigt underläge och som kan ha behov av ytterligare stöd eller resurser,
5. på lämpligt sätt eftersträva reformering av utbildningssystem och då titta på hela utbildningsspektrumet, inklusive icke-formellt lärande och med erkännande av ungdomsarbetets roll, i syfte att förbättra den strukturella, pedagogiska, läroplansmässiga och yrkesmässiga kontinuiteten, underlätta övergångar, ta itu med segregation och ojämlikhet i utbildningssystemen och främja åtgärder som stöder elevernas framsteg och utbildningsresultat och motiverar dem att slutföra sin utbildning,
6. säkerställa allmän och lika tillgång till högkvalitativ förskola och barnomsorg till ett rimligt pris; de kognitiva och icke-kognitiva färdigheter som utvecklas inom förskolan och barnomsorgen kan hjälpa barn att frigöra sin fulla potential och kan lägga grunden för deras liv och framgång i skolan; förskolans och barnomsorgens strukturer bör även uppmuntra till effektiv inläring av undervisningsspråket eller undervisningsspråken, med respekt för språklig och kulturell mångfald; det är avgörande för barns fortsatta lärande och utveckling att en samhörighetskänsla utvecklas och att trygga och förtroendefulla relationer skapas från tidig ålder,

7. uppmuntra och främja samarbetsinriktade strategier (som omfattar hela skolan) för att på lokal nivå minska andelen elever som lämnar skolan i förtid, t.ex. genom
- a) större handlingsutrymme för skolor när det gäller styrning, läroplansfrågor och arbetsmetoder, bland annat genom ökad självständighet kombinerat med faktisk ansvarighet,
 - b) tillräckliga öppna och transparenta kvalitetssäkringsmekanismer samt skolplanerings- och skolförbättringsprocesser som fastställs och genomförs med aktiv medverkan av hela skolgemenskapen (skolledare, undervisande och övrig personal, elever, föräldrar och familjer),
 - c) effektiva partnerskap och effektivt sektorsövergripande samarbete mellan skolor och externa intressenter, däribland en rad olika yrkeskategorier, icke-statliga organisationer, företag, föreningar, ungdomsledare, kommunala myndigheter och tjänster samt andra företrädare från samhället i stort, i enlighet med lokala förhållanden,
 - d) samarbete mellan skolor av olika typer och nivåer i samma område, samt nätverksarbete och mångprofessionella lärgemenskaper på regional, nationell och internationell nivå, för att främja utbyte av god praxis,
 - e) excellens inom skolstyrning och skolledarskap, till exempel genom att förbättra rekryteringsförfarandena och möjligheterna till kontinuerlig fortbildning för skolledare,

- f) en anda av stöd och samarbete mellan elever, föräldrar, familjer och skolpersonal, i syfte att stärka ungdomars samhörighet med skolsystemet, öka deras motivation för lärande och uppmuntra dem att delta i samarbetsinriktade beslutsprocesser,
- g) stöd till skolor när de ska nå ut till alla föräldrar och familjer utöver de formella kraven på deltagande och när en kultur av ömsesidig tillit och respekt ska skapas där föräldrar och familj känner sig välkomna i skolan och involverade i sina barns lärande,
- h) mekanismer för att känna igen tidiga tecken på brist på engagemang, såsom regelbunden frånvaro eller beteendeproblem,
- i) systematiska stödprogram för elever som riskerar att lämna skolan i förtid, inbegripet mentorskap, rådgivning och psykologiskt stöd, samt möjlighet till kompletterande stöd till elever vilkas modersmål skiljer sig från undervisningsspråket eller undervisningsspråken,
- j) tillhandahållande av ett brett utbud av tillgängliga aktiviteter vid sidan av schemat och utanför skolan – till exempel inom idrott, konst, frivilligarbete eller ungdomsarbete – som kan komplettera lärandet och öka elevernas deltagande, motivation och samhörighetskänsla,

8. undersöka möjligheten till mer individanpassade, elevcentrerade undervisnings- och lärandeformer, inbegripet med hjälp av digitala resurser, samt användning av olika utvärderingsmetoder, till exempel formativ bedömning¹⁵, och då samtidigt främja höga förväntningar hos alla elever och tillgång till den grundläggande kompetens och kunskap som bäst rustar eleverna för framtiden,
9. med vederbörligt beaktande av det institutionella oberoendet, se till att den inledande lärarutbildningen och den kontinuerliga fortbildningen ger lärare, utbildare, skolledare, förskole- och barnomsorgspersonal och annan personal de färdigheter, den kompetens och den bakgrundskunskap som krävs för att förstå och ta itu med utbildningsmässigt underläge och möjliga riskfaktorer som kan leda till bristande engagemang eller att elever lämnar skolan i förtid; dessa färdigheter och denna kompetens och bakgrundskunskap skulle kunna omfatta frågor som exempelvis strategier för klassrums- och mångfaldshantering, relationsskapande, konfliktlösning, metoder för att förhindra mobbning, samt studie- och yrkesvägledning,
10. säkerställa att alla elever har tillgång till studie- och yrkesvägledning, flexibla övergångar och högkvalitativ yrkesutbildning av samma värde som den allmänna utbildningen,
11. ge alla ungdomar som har lämnat utbildningen i förtid tillgång till högkvalitativa system som ger dem en andra chans samt andra möjligheter att återkomma till den ordinarie utbildningen och se till att kunskap, färdigheter och kompetens som inhämtas på dessa sätt, inklusive genom icke-formellt och informellt lärande, valideras enligt rådets rekommendation från 2012¹⁶,

¹⁵ I dessa slutsatser avses med *formativ bedömning* de åtgärder som tillämpas för att korrekt fastställa elevernas behov och ge snabb och fortlöpande återkoppling som ett led i lärandet.

¹⁶ EUT C 398, 22.12.2012, s. 1.

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH KOMMISSIONEN ATT

1. dra största möjliga nytta av de möjligheter som erbjuds inom ramen för den strategiska ramen Utbildning 2020 och genom den öppna samordningsmetoden, inbegripet möjligheten att stärka peer learning och, om så krävs, att ingå kontrakt om forskning och studier, för att stärka evidensbaserat beslutsfattande och ta fram och sprida exempel på framgångsrik politisk praxis,
2. använda de finansieringsmöjligheter som erbjuds genom EU-instrument som programmet Erasmus+, Europeiska socialfonden och Europeiska fonden för strategiska investeringar¹⁷ för att stödja åtgärder som syftar till att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid som en del av övergripande politik och till att främja samarbete i och med anknytning till skolor,
3. fortsätta att genom forskning och peer learning fastställa exempel på de mest effektiva samverkansmetoderna i skolor och på lokal nivå för att lindra utbildningsmässiga underlägen, minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och sörja för en mer inkluderande utbildning; sörja för bred spridning av sådana metoder bland yrkesverksamma i skolan och intressenter, särskilt genom e-vänskolekontakterna och School Education Gateway,

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/1017 av den 25 juni 2015 om Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska centrumet för investeringsrådgivning och portalen för investeringsprojekt på europeisk nivå samt om ändring av förordningarna (EU) nr 1291/2013 och (EU) nr 1316/2013 [EUT L 169, 1.7.2015, s. 1].

UPPMANAR KOMMISSIONEN ATT

1. fortsätta att följa och sprida information om utvecklingen i medlemsstaterna och att rapportera med jämna mellanrum om framstegen i riktning mot Europa 2020-målet och genomförandet av medlemsstaternas strategier eller motsvarande integrerade politik för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid i samband med den europeiska planeringsterminen och rapporteringsarrangemangen för Utbildning 2020, inbegripet genom utbildningsöversikten,
2. utveckla ytterligare samarbete med forskare, medlemsstater, relevanta intressenter, nätverk och organisationer i syfte att stödja genomförandet av politik nationellt och på EU-nivå för elever som lämnar skolan i förtid,
3. förbättra samarbetet i denna fråga med relevanta internationella organisationer såsom OECD, i samverkan med medlemsstaterna,
4. i samband med den planerade halvtidsöversynen av Erasmus+ hålla i åtanke vikten av att bibehålla fokus på inkluderande utbildning och minskning av andelen elever som lämnar skolan i förtid.
